

A zene hatalma

Pindarosz 1. püthói ódájának részlete

A kocsiversenyen győztes aitnai (szürakúszai) Hierón dicséretére, Kr.e. 470.

Kishonti Barna magyar szövege

Athanasius Kircher, 1650.

Lan - todon, ó jó A-pol - ló, is - te-ni szép ze-ne szól.
χρυ - σέ - α φόρ - μιγξ, Ἀπόλ - λω - νος καὶ ἰ - ο - πλοκά - μων
khrú - sze - á phor - minx A-pol - ló - nosz kaj i - o - plo-ka-món

Hal - la - tá - ra ün - ne - pi dísz: Mú - zsa - lá - nyok
σὺν - δι - κον Μοι - σᾶν κτέ - α - νον· τᾶς ἁ - κού - ει
szün - di - kon Moj - szán kte - a - non tász a - kú - ei

tánc - ka - ra vár - ja a hí - vó szót. Dal és tánc a lé - nyed,
μὲν βά - σις, ἁ - γλα - ῖ - ας ἄρ - χᾶ, πεί - θον - ται δ' ἁ - οἱ - δοὶ
men baszisz a - gla - i - ász ar - khá pej - thon - taj d' a - oj - doj

tárd ki né - kik bőven a kincse - i - det! A szív, a lé - lek, de még a
σά - μα - σιν, ἁ - γη - σι - χό - ρων ὁ - πό - ταν προ - οἱ - μίων ἄμ - βο - λὰς τεύ -
számaszin há - gé - szikhorón hopot - án pro - oj - mión am - bo - lász teu -

vad vihar is sze - lidül: Lan - to - don, ó jó A-pol - ló, dal zendül.
χης ἐ - λε - λι - ζο - μένα. καὶ τὸν αἰ - χμα - τὰν κεραυνὸν σβεν - νύ - εις
khész e - le - lid - dzomená kaj ton ajkhmá - tán ke - raunon szbennü - ejsz

Kircher 1650-es *Musurgia Universalis* c. nagyszabású zeneelméleti és -történeti munkájában tette közzé (I. köt. 541 sk.o.) ezt a zenei részletet azzal, hogy egy szicíliai kolostor könyvtárában, egy régi kódexben megtalálta Pindarosz első püthói ódájának elejét szöveggestül-dallamostul. A klasszika filológia tudományának csaknem háromszáz évig tartott bebizonyítani, hogy Kircher maga hamisította a dallamot, és még arra sem ügyelt, hogy egy teljes strófát beemeljen.¹ Ez a háromszáz év ugyanakkor azt is bizonyítja, hogy a dallam nem rossz, a darabot az eredeti ókori görög zeneművek híján közelítésnek ma is jól használhatjuk. A magyar oktatásban gyökeret is vert és vitathatatlan népszerűsége tett szert a dal Kishonti XX. sz. első feléből való magyar szövegével. Azonban a klasszikus ókortudomány utóbbi évszázadainak eredményei közé tartozik az is, hogy (főleg a XX. sz. folyamán előkerült papirusztöredékek alapján) mégis pontosabb képünk van az ókori görögök zenéjéről, különösen is a ritmusáról. M. L. West éppen ezt a pindaroszi részletet használja illusztrációként² a bonyolultabb versmértékekhez, így adta magát a lehetőség, hogy a Kircher óta hagyományos ritmizálást egy kissé felpeszsdítsem, és a pánhellén versenyjátékokhoz szorosan kötődő éneket a fenti változatban közreadjam.³ Tegyük vele próbát!

¹ I. Pöhlmann, E., *Denkmäler altgriechischer Musik*. Nürnberg 1970. pp.43–52.

² I. West, M. L., *Ancient Greek Music*. Oxford 1992. pp.151–152.

³ Közreadja Tokodi Péter (<https://tkdi.hu>)